

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Kateřina Tůmová

Název práce: Islandský rybolov jako národní zájem a jeho prosazování v zahraniční politice

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Tomáš Weiss

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se věnuje vývoji islandské zahraniční politiky a roli rybolovu při určování jejího obsahu a směřování. Využívá rámce neoklasického realismu, aby ukázala, že islandská zahraničně-politická rozhodnutí jsou ovlivňována dvěma hlavními zdroji – bezpečnostními zájmy a vnitřní politikou. Cíl je jasně formulován.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce se zabývá tématem, které není v českém prostředí moc známé a zmapované. Do určité míry je, vzhledem k velikosti Islandu a jeho relativní nedůležitosti, málo zmapované i ve světové literatuře. Analýza je navíc zasazena do jasně definovaného teoretického rámce, který je jasně vysvětlen a představen. Z tohoto pohledu jde jednoznačně o práci originální a cennou.

Zároveň ale nelze nemít některé výhrady k překlopení teoretického rámce do konkrétního výzkumu. Tyto výhrady lze shrnout do několika bodů:

1. Autorka považuje za samozřejmé, že rámec neoklasického realismu lze na analýzu islandského případu použít. V některých okamžicích to ale nevypadá tak jasně a analýza jednotlivé kategorie lehce pokřivuje. Základní výhradu mám k chápání konceptu bezpečnosti a jeho vztážením k ekonomice. Autorka má sice pravdu, že realističtí autoři hospodářství považují za důležité, ale především jako faktor, který umožňuje státům budovat a podporovat vojenskou (a politickou) moc, a tak zajistit přežití státu. To ale v islandském případě tak úplně neplatí, protože stát nemá žádnou armádu a svoje přežití v mezinárodním systému staví na členství v aliancích (ať už bilaterálních, s USA, nebo multilaterálních). Rozdělení analýzy na vnější zájmy (ekonomické) a vnitřní (politické) mi tak do značné míry připadá umělé.
2. Hlavní hypotézu práce, tedy že „islandský rybolov má zásadní vliv na zahraniční politiku, i přestože jeho ekonomický význam klesá“, považuji opět za ne zcela šťastnou. Na jedné straně rovnice má binární proměnnou (zásadní vliv ANO/NE; odhlédneme-li od chybějící definice toho, co je „zásadní“) a na druhé straně kontinuum (klesající ekonomický význam). V důsledku tak není možné předpokládat, že s poklesem významu přestane mít rybolov vliv na zahraniční politiku - může pouze dojít k tomu, že ačkoli význam klesá, stále ještě zůstává dostatečně velký na to, aby na binární straně rovnice zůstalo ANO. Domnělý výzkumný problém tak nemusí vůbec existovat.
3. Není jasné propojení mezi rybolovem a suverenitou, v práci několikrát zdůrazňované (např. s. 18). Jak přesně se ohrožení rybolovu překlápí do ohrožení suverenity (viz také bod 1 výše)? Když by se demokraticky zvolená islandská vláda rozhodla omezit rybolov, znamenalo by to také ohrožení islandské suverenity? Jsou kvóty (ať už mezinárodní nebo národní) ohrožením islandské suverenity? To samé platí o propojení rybolovu a identity (s. 24). Je možné, že Islandané skutečně chápou neomezený rybolov jako součást svojí identity. V práci je to ale jen konstatováno, není to nijak doloženo.

V součtu se tak čtenář nemůže zbavit dojmu, že je analyzovaný případ trochu uměle naroubován na zvolený teoretický rámec. Ve skutečnosti by přitom možná stačilo vycházet z jednoduchého liberalismu – islandské vlády hledají takovou zahraniční politiku, která by byla výhodná pro islandské hospodářství a důležité zájmové skupiny uvnitř země. Nejsem si jistý, že autorka dostatečně ukazuje, že roli hraje cokoli víc než peníze (bezpečnost, identita atd.).

Struktura práce je v pořádku, práce se zdroji také.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je psaná čtivým jazykem bez významnějších chyb či překlepů. Po formální stránce je práce v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Celkový dojem z práce je smíšený. Na jednu stranu jde o zajímavé a nezpracované téma. Je také třeba ocenit snahu autorky využít zajímavého teoretického rámce. Na straně druhé mám pochybnosti o relevanci zvoleného teoretického rámce pro konkrétní případ. Cíl je tak v závěru sice naplněn, ale nejsem přesvědčen o tom, jestli byl dobře zvolen a dobře formulován. Jestli, zkrátka a dobře, autorka uměle nevytvořila výzkumný problém, který potom vyřešila, ačkoli v podstatě žádný neexistoval.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (1-3):

Byl bych rád, aby se autorka během obhajoby nějak vyjádřila k mým výše uvedeným výhradám. Kde je hranice podílu na islandském HDP, od které bychom měli očekávat, že rybolov přestane mít vliv na islandskou zahraniční politiku? Na čem je možné ukázat, že Islandčané chápou rybolov jako součást své identity, nikoli pouze prostředek ke své prosperitě?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhově):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou *velmi dobře*.

Datum: 10. června 2016

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.